

N á v r h

ZÁKON

ze dne 2019,

kterým se mění zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna energetického zákona

Čl. I

Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 262/2002 Sb., zákona č. 278/2003 Sb., zákona č. 356/2003 Sb., zákona č. 670/2004 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 342/2006 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 158/2009 Sb., zákona č. 223/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 155/2010 Sb., zákona č. 211/2011 Sb., zákona č. 299/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 165/2012 Sb., zákona č. 350/2012 Sb., zákona č. 90/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 104/2015 Sb., zákona č. 131/2015 Sb., zákona č. 152/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb. a zákona č. 225/2017 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 2 písm. a) se vkládá nový bod 22, který zní:

„22. zprostředkovatelskou činností při prodeji elektřiny činnost jménem držitele licence na obchod s elektřinou nebo výrobu elektřiny nebo jménem zákazníka v postavení spotřebitele

- a) směřující k uzavření, změně nebo k ukončení smlouvy o dodávce elektřiny nebo smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny mezi držitelem licence na obchod s elektřinou nebo výrobou elektřiny a zákazníkem v postavení spotřebitele, nebo
- b) spočívající ve sjednání, změně nebo ukončení smlouvy o dodávce elektřiny nebo smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny mezi držitelem licence na obchod s elektřinou nebo výrobou elektřiny a zákazníkem v postavení spotřebitele.“.

2. V § 2 odst. 2 písm. b) se vkládá nový bod 31, který zní:

„31. zprostředkovatelskou činností při prodeji plynu činnost jménem držitele licence na obchod s plynem nebo výrobu plynu nebo jménem zákazníka v postavení spotřebitele

- a) směřující k uzavření, změně nebo k ukončení smlouvy o dodávce plynu nebo smlouvy o sdružených službách dodávky plynu mezi držitelem licence na obchod s plynem nebo výrobou plynu a zákazníkem v postavení spotřebitele, nebo
- b) spočívající ve sjednání, změně nebo ukončení smlouvy o dodávce plynu nebo smlouvy o sdružených službách dodávky plynu mezi držitelem licence na obchod s plynem nebo výrobou plynu a zákazníkem v postavení spotřebitele.“.

3. V § 3 odst. 1 zní:

„1. Předmětem podnikání v energetických odvětvích je výroba elektřiny, přenos elektřiny, distribuce elektřiny, obchod s elektřinou a zprostředkovatelská činnost při prodeji elektřiny, činnosti operátora trhu, výroba plynu, přeprava plynu, distribuce plynu, uskladňování plynu, obchod s plynem a zprostředkovatelská činnost při prodeji plynu a výroba tepelné energie a rozvod tepelné energie.“.

4. V § 4 odst. 1 písm. c) se na konci bodu 2 tečka nahrazuje čárkou.

5. V § 4 odst. 1 písm. c) se vkládají body 3 a 4, které znějí:

„3. zprostředkovatelskou činností při prodeji elektřiny, a

4. zprostředkovatelskou činnosti při prodeji plynu.“.

6. V § 5 odst. 5 se vkládá poslední věta, která zní:

„U zprostředkovatelské činnosti při prodeji elektřiny nebo plynu postačuje střední vzdělání s maturitní zkouškou.“

7. V § 5 se vkládá nový odstavec 10, který zní:

„(10) K udělení licence podle § 4 odst. 1 písm. c) bodu 3. a 4. tohoto zákona se nevyžaduje splnění podmínek podle odst. 3. Tímto ustanovením není dotčena povinnost prokázání finančních předpokladů k zajištění výkonu licencované činnosti.“

8. V § 11 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„Povinnosti uvedené v odstavci 1 pod písmeny b), c), d), e), f), h), l), n), o), p), q), r) se nevztahují na držitele licence podle § 4 odst. 1 písm. c) bod 3. a 4.“.

Dosavadní odstavce 2, 3 a 4 se označují jako 3, 4 a 5.

9. V § 11 odst. 3 se za slova „Držitel licence podle § 4 odst. 1“ vkládají slova „,vyjma držitele licence podle § 4 odst. 1 písm. c) bod 3. a 4.,“.

10. V § 11a se dosavadní odstavce 8 a 9 se označují jako odstavce 14 a 15.

11. V § 11a se za odstavec 7 vkládají nové odstavce 8 až 13, které včetně poznámky pod čarou č. 51 znějí:

„(8) Uložení jakýchkoliv sankcí zákazníkovi v postavení spotřebitele v souvislosti s ukončením smlouvy o dodávce elektřiny nebo plynu nebo smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu odstoupením od smlouvy podle odstavce 2 nebo výpovědí smlouvy podle odstavce 3 se zakazuje. Pokud zákazník v postavení spotřebitele ukončí smlouvu o dodávce elektřiny nebo plynu nebo smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu odstoupením od smlouvy podle odstavce 2 nebo výpovědí smlouvy podle odstavce 3, zakazuje se uložení jakýchkoliv sankcí plynoucích z automatického ukončení smluv souvisejících.

(9) V případě, že držitel licence uzavřel se zákazníkem v postavení spotřebitele smlouvu o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu na dobu určitou, jejíž celková doba trvání přesahuje 36

měsíců od účinnosti smlouvy, považuje se taková smlouva po uplynutí této doby za smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou.

(10) V případě smlouvy o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, kterou uzavřel zákazník v postavení spotřebitele s držitelem licence na dobu určitou, ve které je sjednáno automatické prodloužení závazku ze smlouvy, je zákazník v postavení spotřebitele oprávněn kdykoli do 30. dne před uplynutím sjednané doby trvání smlouvy oznámit držiteli licence, že na prodloužení smlouvy nemá zájem.

(11) Zákazník v postavení spotřebitele má právo bezplatně a bez sankce vypovědět smlouvu na dodávku elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu zanikl-li mu právní titul k užívání odběrného místa. Výpovědní doba činí 15 pracovních dnů a počíná běžet prvním dnem po doručení výpovědi. Obdobně postupuje zákazník v postavení spotřebitele v případě smlouvy o připojení.

(12) Držitel licence, který je smluvní stranou smlouvy o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, je povinen bezodkladně po jejím uzavření nebo její změně poskytnout zákazníkovi v postavení spotřebitele písemné vyhotovení uzavřené smlouvy nebo její změny, společně s poučením o právech zákazníka na informace od držitele licence, možnostech odstoupení od smlouvy a dalšími informacemi týkajícími se vzniku, změny a zániku práv a povinností z takové smlouvy, a to v elektronické nebo listinné formě. Za takovéto poskytnutí smlouvy či její změny není držitel licence oprávněn žádat úhradu nákladů s tím spojených. Je-li smlouva uzavřena distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory držitele licence, lhůta pro odstoupení od smlouvy běží ode dne poskytnutí písemného vyhotovení smlouvy zákazníkovi dle tohoto odstavce.

(13) Držitel licence, který je smluvní stranou smlouvy o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, je povinen vyhovět žádosti zákazníka v postavení spotřebitele na poskytnutí písemného vyhotovení uzavřené smlouvy nebo jeho žádosti o sdělení přesného data skončení takové smlouvy, a to v elektronické nebo listinné formě. V případě žádosti zákazníka v postavení spotřebitele o poskytnutí listinné formy je držitel licence oprávněn po předchozím poučení

zákazníka žádat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií a s odesláním informací zákazníkovi v postavení spotřebitele.“.

12. V § 11a se za odstavec 15 vkládají nové odstavce 16 a 17, které znějí:

„(16) Pokud je smlouva o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo o sdružených službách dodávek elektřiny nebo plynu uzavřena v zastoupení zákazníka v postavení spotřebitele osobou vykonávající zprostředkovatelskou činnost při prodeji elektřiny nebo plynu, pohlíží se na ni jako na smlouvu uzavřenou distančním způsobem.

(17) V souvislosti se změnou dodavatele elektřiny, plynu nebo tepelné energie je držitel licence, který má za zákazníka v postavení spotřebitele uzavřít novou smlouvu o dodávce elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu, povinen si vyžádat předchozí písemný souhlas zákazníka v postavení spotřebitele, jestliže by tomuto zákazníkovi měla být v souvislosti se změnou způsobena újma. Neučiní-li tak držitel licence, je povinen újmu v případě jejího vzniku nahradit sám.“.

13. V § 91 odst. 1 se na konci písmene l) tečka nahrazuje čárkou.

14. V § 91 se v odstavci 1 za písmeno l) vkládá nové písmeno m), které zní:

„m) nesplní svou povinnost vyplývající z § 11a odst. 12, odst. 13 nebo odst. 17 tohoto zákona.“.

15. V § 91 odst. 14 se na konci písmene d) tečka nahrazuje čárkou.

16. V § 91 odst. 14 se za písmeno d) vkládá písmeno e), které zní:

„e) 100 000 Kč, jde-li o přešůpek uvedený v odstavci 1, písm. m).“.

ČÁST DRUHÁ

Změna živnostenského zákona

Čl. II

V zákoně č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 231/1992 Sb., zákona č. 591/1992 Sb., zákona č. 600/1992 Sb., zákona č. 273/1993 Sb., zákona č. 303/1993 Sb., zákona č. 38/1994 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 136/1994 Sb., zákona č. 200/1994 Sb., zákona č. 237/1995 Sb., zákona č. 286/1995 Sb., zákona č. 94/1996 Sb., zákona č. 95/1996 Sb., zákona č. 147/1996 Sb.,

zákona č. 19/1997 Sb., zákona č. 49/1997 Sb., zákona č. 61/1997 Sb., zákona č. 79/1997 Sb., zákona č. 217/1997 Sb., zákona č. 280/1997 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 83/1998 Sb., zákona č. 157/1998 Sb., zákona č. 167/1998 Sb., zákona č. 159/1999 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 358/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 363/1999 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 122/2000 Sb., zákona č. 123/2000 Sb., zákona č. 124/2000 Sb., zákona č. 149/2000 Sb., zákona č. 151/2000 Sb., zákona č. 158/2000 Sb., zákona č. 247/2000 Sb., zákona č. 249/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 309/2000 Sb., zákona č. 362/2000 Sb., zákona č. 409/2000 Sb., zákona č. 458/2000 Sb., zákona č. 61/2001 Sb., zákona č. 100/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 164/2001 Sb., zákona č. 256/2001 Sb., zákona č. 274/2001 Sb., zákona č. 477/2001 Sb., zákona č. 478/2001 Sb., zákona č. 501/2001 Sb., zákona č. 86/2002 Sb., zákona č. 119/2002 Sb., zákona č. 174/2002 Sb., zákona č. 281/2002 Sb., zákona č. 308/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 476/2002 Sb., zákona č. 88/2003 Sb., zákona č. 130/2003 Sb., zákona č. 162/2003 Sb., zákona č. 224/2003 Sb., zákona č. 228/2003 Sb., zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 354/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 38/2004 Sb., zákona č. 119/2004 Sb., zákona č. 167/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 326/2004 Sb., zákona č. 499/2004 Sb., zákona č. 635/2004 Sb., zákona č. 695/2004 Sb., zákona č. 58/2005 Sb., zákona č. 95/2005 Sb., zákona č. 127/2005 Sb., zákona č. 215/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 358/2005 Sb., zákona č. 428/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 76/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 131/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 191/2006 Sb., zákona č. 212/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 225/2006 Sb., zákona č. 310/2006 Sb., zákona č. 315/2006 Sb., zákona č. 160/2007 Sb., zákona č. 269/2007 Sb., zákona č. 270/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 130/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 230/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 274/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 292/2009 Sb., zákona č. 145/2010 Sb., zákona č. 155/2010 Sb., zákona č. 160/2010 Sb., zákona č. 424/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 152/2011 Sb., zákona č. 350/2011 Sb., zákona č. 351/2011 Sb., zákona č. 355/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 420/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 53/2012 Sb., zákona č. 119/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 169/2012 Sb., zákona č.

199/2012 Sb., zákona č. 201/2012 Sb., zákona č. 202/2012 Sb., zákona č. 221/2012 Sb., zákona č. 407/2012 Sb., zákona č. 234/2013 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákona č. 279/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 308/2013 Sb., zákona č. 309/2013 Sb., zákona č. 127/2014 Sb., zákona č. 140/2014 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 206/2015 Sb., zákona č. 267/2015 Sb., zákona č. 88/2016 Sb., zákona č. 91/2016 Sb., zákona č. 126/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 229/2016 Sb., zákona č. 258/2016 Sb., zákona č. 304/2016 Sb., zákona č. 64/2017 Sb., zákona č. 65/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 193/2017 Sb., zákona č. 204/2017 Sb., zákona č. 261/2017 Sb., zákona č. 289/2017 Sb., zákona č. 111/2018 Sb., a zákona č. 171/2018 Sb. se mění takto:

1. V § 3 odst. 3 písm. d) zní:

„d) výroba elektřiny, výroba plynu, přenos elektřiny, přeprava plynu, distribuce elektřiny, distribuce plynu, uskladňování plynu, obchod s elektřinou, zprostředkovatelská činnost při prodeji elektřiny, obchod s plynem, zprostředkovatelská činnost při prodeji plynu, výroba tepelné energie a rozvod tepelné energie, které podléhají licenci podle zvláštního právního předpisu,¹⁶⁾“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o správních poplatcích

Čl. III

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění zákona č. 217/2005 Sb., č. 228/2005 Sb., č. 357/2005 Sb., č. 361/2005 Sb., č. 444/2005 Sb., č. 545/2005 Sb., č. 553/2005 Sb., č. 48/2006 Sb., č. 56/2006 Sb., č. 57/2006 Sb., č. 81/2006 Sb., č. 109/2006 Sb., č. 112/2006 Sb., č. 130/2006 Sb., č. 136/2006 Sb., č. 138/2006 Sb., č. 161/2006 Sb., č. 179/2006 Sb., č. 186/2006 Sb., č. 215/2006 Sb., č. 226/2006 Sb., č. 227/2006 Sb., č. 235/2006 Sb., č. 312/2006 Sb., č. 575/2006 Sb., č. 106/2007 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 269/2007 Sb., č. 374/2007 Sb., č. 379/2007 Sb., č. 38/2008 Sb., č. 130/2008 Sb., č. 140/2008 Sb., č. 182/2008 Sb., č. 189/2008 Sb., č. 230/2008 Sb., č. 239/2008 Sb., č. 254/2008 Sb., č. 296/2008 Sb., č. 297/2008 Sb., č. 301/2008 Sb., č. 309/2008 Sb., č. 312/2008 Sb., č. 382/2008 Sb., č. 9/2009 Sb., č. 141/2009 Sb., č. 197/2009 Sb., č. 206/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 281/2009 Sb., č. 291/2009 Sb., č. 301/2009 Sb., č. 346/2009 Sb., č. 420/2009 Sb., č. 132/2010 Sb., č. 148/2010 Sb., č. 153/2010 Sb., č. 160/2010 Sb., č. 343/2010 Sb., č.

427/2010 Sb., č. 30/2011 Sb., č. 105/2011 Sb., č. 133/2011 Sb., č. 134/2011 Sb., č. 152/2011 Sb., č. 188/2011 Sb., č. 245/2011 Sb., č. 249/2011 Sb., č. 255/2011 Sb., č. 262/2011 Sb., č. 300/2011 Sb., č. 308/2011 Sb., č. 329/2011 Sb., č. 344/2011 Sb., č. 349/2011 Sb., č. 350/2011 Sb., č. 357/2011 Sb., č. 367/2011 Sb., č. 375/2011 Sb., č. 428/2011 Sb., č. 457/2011 Sb., č. 458/2011 Sb., č. 472/2011 Sb., č. 19/2012 Sb., č. 37/2012 Sb., č. 53/2012 Sb., č. 119/2012 Sb., č. 169/2012 Sb., č. 172/2012 Sb., č. 202/2012 Sb., č. 221/2012 Sb., č. 225/2012 Sb., č. 274/2012 Sb., č. 350/2012 Sb., č. 359/2012 Sb., č. 399/2012 Sb., č. 407/2012 Sb., č. 428/2012 Sb., č. 496/2012 Sb., č. 502/2012 Sb., č. 503/2012 Sb., č. 50/2013 Sb., č. 69/2013 Sb., č. 102/2013 Sb., č. 170/2013 Sb., č. 185/2013 Sb., č. 186/2013 Sb., č. 232/2013 Sb., č. 239/2013 Sb., č. 241/2013 Sb., č. 257/2013 Sb., č. 273/2013 Sb., č. 279/2013 Sb., č. 281/2013 Sb., č. 306/2013 Sb., č. 313/2013 Sb., zákonného opatření č. 344/2013 Sb., zákonů č. 101/2014 Sb., č. 127/2014 Sb., č. 187/2014 Sb., č. 249/2014 Sb., č. 257/2014 Sb., č. 259/2014 Sb., č. 264/2014 Sb., č. 268/2014 Sb., č. 331/2014 Sb., č. 81/2015 Sb., č. 103/2015 Sb., č. 204/2015 Sb., č. 206/2015 Sb., č. 224/2015 Sb., č. 268/2015 Sb., č. 314/2015 Sb., č. 318/2015 Sb., č. 113/2016 Sb., č. 126/2016 Sb., č. 137/2016 Sb., č. 148/2016 Sb., č. 188/2016 Sb., č. 229/2016 Sb., č. 243/2016 Sb., č. 258/2016 Sb., č. 264/2016 Sb., č. 298/2016 Sb., č. 319/2016 Sb., č. 324/2016 Sb., č. 369/2016 Sb., č. 63/2017 Sb., č. 170/2017 Sb., č. 194/2017 Sb., č. 195/2017 Sb., č. 199/2017 Sb., č. 202/2017 Sb., č. 204/2017 Sb., č. 206/2017 Sb., č. 222/2017 Sb., č. 225/2017 Sb., č. 251/2017 Sb., č. 261/2017 Sb., č. 289/2017 Sb., č. 295/2017 Sb., č. 299/2017 Sb., č. 302/2017 Sb., č. 304/2017 Sb., č. 371/2017 Sb., č. 90/2018 Sb., č. 171/2018 Sb., č. 193/2018 Sb., č. 286/2018 Sb. a č. 307/2018 Sb., se mění takto:

1. V příloze k zákonu v části I položce 23 písm. a) se doplňuje číslo 5., které zní:
„5. na zprostředkovatelskou činnost při prodeji elektřiny a na zprostředkovatelskou činnost při prodeji plynu _____ Kč 10 000“
2. V příloze k zákonu v části I položce 23 písm. b) bod 1. zní:
„změna licence na výrobu elektřiny, přenos elektřiny a distribuci elektřiny, obchod s elektřinou, zprostředkovatelskou činnost při prodeji elektřiny, výrobu plynu, přepravu plynu, distribuci plynu, uskladňování plynu, obchod s plynem, zprostředkovatelskou činnost při prodeji plynu a na výrobu tepelné energie a rozvod tepelné energie“.

Čl. IV.

Přechodné ustanovení

1. Osoba, která byla oprávněna přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona vykonávat zprostředkovatelskou činnost při prodeji elektřiny a/nebo zprostředkovatelskou činnosti při prodeji plynu podle tohoto zákona a hodlá ve zprostředkovatelské činnosti pokračovat, je povinna před uplynutím doby 6 po sobě jdoucích kalendářních měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona získat od Energetického regulačního úřadu licenci k vykonávání zprostředkovatelské činnosti při prodeji elektřiny a/nebo zprostředkovatelské činnosti při prodeji plynu.

ČÁST ČTVRTÁ

Čl. V.

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

A. Obecná část

1. Zhodnocení platného právního stavu a vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Cílem novely zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (dále jen „energetický zákon“) a zákonů s ním souvisejících je zejména posílení ochrany zákazníka vystupujícího z pozice spotřebitele v oblasti obchodu s energiemi. V uplynulých letech prošel energetický zákon velkými změnami, na základě kterých do něj byly promítnuty zásady uplatňované členskými státy Evropského hospodářského společenství. Základní principy energetického zákona směřují zejména k ochraně stability a bezpečnosti zásobování obyvatelstva mj. elektřinou a plynem a zajištění ochrany zákazníka jakožto spotřebitele.

V souvislosti s možností volby výběru dodavatele elektřiny a plynu ze strany zákazníka však začalo docházet k nekalým praktikám jak ze strany obchodníků s těmito komoditami, tak i ze strany zprostředkovatelů. Zatímco jednání obchodníků s energiemi je v současné době již určitým způsobem energetickým zákonem regulováno (zejména nutností podnikat na základě licence a s tím spojených povinností), u zprostředkovatelů tomu tak doposud není. Problematika tzv. „energetických šmejdu“ je tak velice aktuální a případů zneužitých zákazníků při změně dodavatele energie je mnoho. Jelikož jsou tyto praktiky povětšinou zaměřeny na zákazníky vyššího věku nebo na zákazníky, kteří jsou jednodušeji ovlivnitelní a tím i zranitelnější, je evidentní, že takovéto chování je ve společnosti neakceptovatelné a existuje zásadní zájem na posílení ochrany spotřebitele v energetice.

Novela energetického zákona na tyto požadavky reaguje a předkládá změny spočívající ve zvýšení ochrany spotřebitele, jako je např. zákaz účtování sankcí při odstoupení od smlouvy nebo vyšší informovanost zákazníka o obsahu uzavřeného závazku a délce jeho trvání. K ochraně spotřebitele směřuje i změna spočívající v tom, že vykonávat zprostředkovatelskou činnost při prodeji elektřiny a při prodeji plynu bude nově možné pouze na základě licence udělené Energetickým regulačním úřadem. Osoby bez udělené licence nebudou moci smlouvy mezi spotřebitelem a obchodníkem s elektřinou a obchodníkem s plynem zprostředkovávat.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky a mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy České republiky

Navrhovaná úprava je v souladu s článkem 2 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (dále jen „Ústava“), podle něhož lze státní moc uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon, i s článkem 41 odst. 2 Ústavy, podle kterého návrh zákona může podat poslanec nebo skupina poslanců.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, zejména s čl. 26 Listiny základních práv a svobod přijaté ústavním zákonem č. 2/1993 Sb., jímž je zakotveno právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost a právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací. Čl. 26 odst. 2 Listiny výslovně připouští možnost stanovení podmínek a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností zákonem. Rozsah podmínek a omezení je dán čl. 4 odst. 4 Listiny, podle kterého při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Z konstantní judikatury Ústavního soudu též vyplývá, že čl. 26 Listiny chrání právo na podnikání jako takové, nikoliv jeho realizaci určitou konkrétní formou.

Navrhovaná novela energetického zákona splňuje požadavky testu proporcionality, neboť přijatá opatření jsou vhodná k dosažení právní úpravou sledovaného účelu a mohou vést k zákonem sledovanému cíli.

Navrhovaná právní úprava není v rozporu se zněním mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, ať již se jedná o smlouvy dvoustranné, nebo mnohostranné.

3. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná novela energetického zákona je v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

4. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty

Návrh zákona bude mít minimální hospodářský a finanční dopad na státní nebo jiný veřejný rozpočet. Dopady na státní rozpočet budou spočívat zejména v administrativních nákladech spojených s průběhem řízení o udělení licence Energetickým regulačním úřadem. Pozitivní dopad na státní rozpočet bude tvořen příjmy za udělení licence Energetickým regulačním úřadem.

B. Zvláštní část

Část první – změna energetického zákona

K bodům 1 až 5

V současné době mohou podle energetického zákona prodávat elektřinu nebo plyn výhradně držitelé licence na obchod s elektřinou nebo s plynem nebo výrobci elektřiny. V praxi však běžně dochází k situaci, kdy držitelé licence využívají k jednání se zákazníkem – spotřebitelem zprostředkovatele.

Návrh zákona směřuje k aktivnímu posílení ochrany spotřebitele v energetice v oblasti, která se v praxi ukazuje pro zákazníka - spotřebitele velmi riziková z důvodu nárůstu nekalých praktik, a to právě v oblasti zprostředkování smluv, jejichž předmětem je dodávka elektřiny nebo plynu. Posílení ochrany spočívá v tom, že vykonávat zprostředkovatelskou činnost při prodeji elektřiny a při prodeji plynu bude nově možné pouze na základě licence udělené Energetickým regulačním úřadem. Osoby bez udělené licence nebudou moci smlouvy mezi spotřebitelem a obchodníkem s elektřinou a obchodníkem s plynem zprostředkovávat.

K bodům 6 a 7

V souvislosti se zavedením povinné licence pro zprostředkovatelskou činnost při prodeji elektřiny a při prodeji plynu je nezbytné nastavit specifické podmínky pro její udělování, neboť je zřejmé, že zprostředkovatel, jakožto žadatel o licenci by na rozdíl od jiných držitelů licence neměl mít povinnost např. dokládat vlastnické nebo užívací právo k energetickému zařízení, které má sloužit k výkonu licencované činnosti nebo splňovat podmínku ukončeného vysokoškolského vzdělání technického směru a 3 roků praxe v oboru.

Zprostředkovatel, jakožto žadatel o licenci, tak nebude muset prokazovat splnění technických předpokladů, avšak odbornou způsobilost prokáže pouze v případě, že bude mít ukončené střední vzdělání s maturitní zkouškou ve smyslu ustanovení § 58 odst. 1 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Povinnost prokázat finanční předpoklady k zajištění výkonu licencované činnosti zprostředkovatelům zůstává nedotčena.

K bodům 8 až 9

Změny upravené v těchto bodech navazují na úpravu licence pro zprostředkovatele. I při výkonu zprostředkovatelské činnosti je nutné vyžadovat po zprostředkovateli dodržování vybraných povinností držitelů licencí vymezených v ustanovení § 11 energetického zákona. Konkrétně se jedná o povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech charakteru obchodního, technického a finančního, o kterých se dozvěděl od svých zákazníků, vykonávat licencovanou činnost tak, aby nedošlo k ohrožení života a zdraví osob, majetku či zájmu na ochranu životního prostředí, povinnost při výkonu činnosti uvádět pravdivé a úplné informace o podmínkách dodávek energie a zdržet se všech činností, které mohou bránit poptávce po energetických službách nebo dalších opatřeních zaměřených na zvyšování energetické účinnosti a jejich poskytování nebo které by mohly brzdit rozvoj trhů těchto služeb a povinnost mít k plnění svých práv a povinností k dispozici potřebné lidské, technické a finanční zdroje.

Vzhledem k povaze zprostředkovatelské činnosti však další povinnosti držitelů licencí vymezené v ustanovení § 11 energetického zákona nejsou po zprostředkovatelích vyžadovány.

K bodu 10 až 11

Předmětné body jsou do novely vloženy pro účely zvýšení ochrany spotřebitele. Dle ustanovení odstavce 8 zákazník při výkonu svého práva od smlouvy odstoupit nebo smlouvu zákonem stanoveným způsobem vypovědět nemůže být jakkoli sankcionován ze strany držitele licence, který se bude ukončení smluvního vztahu bránit.

Úprava v odstavci 9 přináší změnu v nahlížení na délku trvání uzavřených smluv. Zatímco v současné době jsou v praxi uzavírány smlouvy, které svou délkou připomínají spíše závazky na dobu neurčitou, avšak není je možné ze zákona vypovědět, návrh stanovuje, že doba, na kterou je smlouva uzavřena, nesmí přesahovat 36 měsíců, tj. 3 roky, jinak se na smlouvu po uplynutí této doby bude hledět jako na smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou včetně s tím souvisejících dopadů (zejména možnosti ji vypovědět).

Odstavec 10 reaguje na rozšířenou praxi uzavírání závazků na dobu určitou s možností automatického prodloužení. Zákazníci se však u těchto smluv často setkávají s tím, že mají jen velmi krátký časový úsek pro projevení vůle neprodloužit stávající závazek. Předmětné

ustanovení tak dává zákazníkovi jistotu, že až do třicátého dne před uplynutím sjednané doby trvání smlouvy může kdykoli vyjádřit svou vůli závazek dále neprodlužovat. Lhůta 30 dnů je stanovena s ohledem na proces změny dodavatele k novému obchodníkovi v systému operátora trhu, která trvá obvykle 10 pracovních dnů.

Odstavec 11 umožňuje zákazníkovi bezplatně a bez sankce vypovědět smlouvu na dodávku elektřiny, plynu nebo tepelné energie nebo smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny nebo plynu v případě, kdy prokáže zánik právního titulu k užívání odběrného místa nebo vznik právního titulu jiné fyzické nebo právnické osoby k užívání odběrného místa.

Odstavec 12 zvyšuje ochranu spotřebitele tím, že zákazníkovi zakládá oprávnění, aby bezodkladně po uzavření nebo změně smlouvy mu bylo bezplatně poskytnuto písemné vyhotovení uzavřené smlouvy nebo její změny, společně s poučením o právech zákazníka na informace od držitele licence, možnostech odstoupení od smlouvy a dalšími informacemi týkajícími se vzniku, změny a zániku práv a povinností z takové smlouvy. K poskytnutí smlouvy může dojít jak v elektronické formě, tak i v listinné formě. Toto ustanovení směřuje zejména na případy, kdy smlouva byla uzavřena prostředky komunikace na dálku (nejčastěji telefonicky), přičemž lhůta k odstoupení od smlouvy pak zákazníkovi může běžet teprve od okamžiku, kdy byl o svých právech poučen, tj. od poskytnutí písemného vyhotovení smlouvy.

Odstavec 13 pak zákazníkovi přiznává možnost kdykoli požádat držitele licence, jakožto smluvní stranu, o poskytnutí kopie uzavřené smlouvy nebo její změny, včetně sdělení přesného data skončení takové smlouvy. Zákazník si může zaslání smlouvy vyžádat jak v listinné podobě, tak i elektronickou formou. Zatímco poskytnutí elektronické formy uzavřené smlouvy je vždy bezplatné, za zaslání listinné podoby je držitel licence oprávněn po předchozím poučení zákazníka účtovat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s pořízením kopií a s odesláním informací zákazníkovi. Uzavřenou smlouvou se rozumí nejen znění samotné smlouvy včetně případných dodatků, ale též znění obchodních podmínek držitele licence, který je smluvní stranou, na které smlouva přímo odkazuje.

K bodu 12

Ustanovení odstavce 16 cílí na poskytnutí stejné míry právní ochrany, jak smlouvám uzavřeným distančním způsobem, tak i smlouvám, které v zastoupení zákazníka uzavírá zprostředkovatel.

Odstavec 17 chrání zákazníka v postavení spotřebitele v situacích, kdy dochází ke změně dodavatele elektřiny, plynu nebo tepelné energie. V takovém případě, měla-li by zákazníkovi v postavení spotřebitele vzniknout provedením této změny újma, je držitel licence povinen vyžádat si předchozí souhlas zákazníka v postavení spotřebitele. V případě, že tak držitel licence neučiní, vystavuje se odpovědnosti za způsobenou újmu a postihu za přestupek (viz body 13-16).

K bodům 13 až 16

Jedná se o úpravu přestupků v souvislosti s provedenými změnami v textu zákona a v souvislosti se zavedením nových povinností držitelů licencí.

Část druhá – změna živnostenského zákona

K bodu 1

V souvislosti s podřazením zprostředkovatelské činnosti při prodeji elektřiny a při prodeji plynu pod činnosti, které podléhají licenci podle energetického zákona bylo nezbytné doplnit tyto činnosti do výčtu v ustanovení § 3 odst. 3. písm. d) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen „živnostenský zákon“), na základě čehož došlo k vynětí zprostředkovatelů z působnosti živnostenského zákona, stejně jako je to v případě jiných činností, které podléhají licenci dle energetického zákona.

Část třetí – změna zákona o správních poplatcích

K bodům 1 až 2

Navržená úprava ustanovení zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích souvisí též s podřazením zprostředkovatelské činnosti při prodeji elektřiny a při prodeji plynu pod činnosti, které podléhají licenci podle energetického zákona.

Udělení licence Energetickým regulačním úřadem pro podnikání v energetických odvětvích na zprostředkovatelskou činnost při prodeji elektřiny a na zprostředkovatelskou činnost při prodeji plynu bude spojeno se správním poplatkem ve výši 10. 000,- Kč.

K čl. IV – Přejchodné ustanovení

Nově bude možné v energetice vykonávat zprostředkovatelskou činnost výhradně na základě licence udělené Energetickým regulačním úřadem. Pro získání licence je nutné poskytnout dotčeným osobám dostatečnou lhůtu, která bude činit 6 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Část čtvrtá – účinnost

K čl. V

Účinnost zákona se navrhuje dnem jeho vyhlášení. Úprava vyžaduje účinnost v co nejkratší možné lhůtě vzhledem k výrazně naléhavému obecnému zájmu na regulaci prodejců energií. V současné chvíli není zprostředkovatelská činnost při prodeji elektřiny nebo plynu téměř nijak regulovaná a dává tak možnost nekompetentním osobám, v některých případech s nekalými úmysly, provozovat tuto činnost.

V Praze dne 27. listopadu 2019

Mgr. Vít Rakušan v. r.

Mgr. Jan Farský v. r.

Mgr. Petr Gazdík v. r.

Ing. Věra Kovářová v. r.

Ing. Jana Krutáková v. r.

Ing. Petr Pávek v. r.